

Агата Кристи
Златният шанс

Джордж Дъндас стоеше в една кантора в Лондон сити и мислеше.

Навсякъде около него хора, печелещи много пари, шумяха и приждаха подобно на всепоглъщащ прилив. Но Джордж, добре облечен, с идеални ръбове на панталона, не им обръщаше внимание. Беше зает с разсъждения какво да прави сега.

Нещо беше станало! Джордж и неговият богат чичо (Ефраим Ледбетър от фирмата Ледбетър и Гилинг) си размениха, както казват в по-низшите слоеве на обществото, „любезности“. За да сме съвсем точни, говори почти само господин Ледбетър. Думите бяха се изсипали от устата му като неспирен поток от горчиво възмущение и фактът, че се състояха почти изцяло от повторения изглежда не го притесняваше. Да кажеш нещо веднъж както трябва и да приключиш не беше в стила на господин Ледбетър.

Въпросът беше прост: престъпната глупост и проклетия на един младеж, на който предстои да си проправя път в живота и който не беше отишъл на работа един ден в средата на седмицата, без дори да поиска разрешение. Когато каза всичко, което можеше да измисли, а някои неща повтори, господин Ледбетър се спря, за да си поеме дъх и попита Джордж какво означава това.

Джордж отговори простиичко, че е почувствал нужда от един ден почивка. Свободен ден.

А господин Ледбетър искаше да знае какво представляваха събота след обяд и неделя. Да не споменаваме празника Света Троица, който беше неотдавна и предстоящия официален празник през август.

Джордж каза, че не го интересуват съботните следобеди, неделите или официалните празници. Имаше предвид един истински ден, когато би било възможно да се намери местенце, където не се е събрал вече половин Лондон.

Тогава господин Ледбетър каза, че е направил каквото е било по силите му за сина на починалата си сестра. Никой не можеше да каже, че не му е дал шанс. Но беше ясно, че от това няма полза. И за в бъдеще Джордж можеше да има пет истински дни и събота и неделя в допълнение, и да прави с тях каквото си иска.

– Дадох ти златен шанс, момчето ми, но ти не успя да се възползваш – каза накрая с поетично вдъхновение Ледбетър.

Джордж отвърна, че според него тъкмо това е направил и господин Ледбетър смени поезията с гняв и му каза да се маха.

И ето го Джордж – замислен. Щеше ли чичо му да омокне или не? Дали имаше някаква тайна слабост към Джордж или само студена

антипатия?

Точно в този миг един глас, който най-малко очакваше, каза „Здрасти!“

Наблизо до бордюра беше спряла алено-червена туристическа кола с ужасно дълга предница. Зад волана седеше онова красиво и известно светско момиче, Мери Монтрезор. (Това описание е от илюстрираните списания, в които се появяваха нейни снимки, поне четири пъти месечно.) Усмиваше се на Джордж със съвършена усмивка.

– Никога не съм предполагала, че един човек може толкова да прилича на самотен остров. Искаш ли да се качиш? – попита Мери Монтрезор.

– Най-много от всичко на света – отвърна без колебание Джордж и се настани до нея.

Придвижваха се бавно, защото трафикът не позволяваше нищо друго.

– Дойдох да видя как изглежда ситито, но ми писна. Връщам се обратно в Лондон – каза Мери Монтрезор.

Без да се осмели да поправи представите ѝ за разположението на кварталите в столицата, Джордж каза, че идеята е чудесна. Движеха се понякога бавно, понякога с безумна скорост, когато Мери Монтрезор откриеше възможност за това. На Джордж му се стори, че е отношението ѝ към скоростта е малко особено, но си помисли, че се умира само веднъж. Реши, обаче, че е най-добре да не се опитва да я заговори. Предпочиташе красивата водачка да се съсредоточи само в онова, което вършеше в момента.

Но тя поднови разговора точно в мига, когато правеха един безумен завой покрай Хайд Парк.

– Би ли искал да се ожениш за мен? – попита небрежно тя.

На Джордж му спря дъхът. Това можеше да се дължи и на големия автобус, който предвещаваше сигурно унищожение. Почувства се горд от бързината, с която отговори:

– Много бих искал.

– Е, може и да го направиш някой ден – рече неопределено Мери Монтрезор.

Без инциденти стигнаха до една права отсечка и в този момент Джордж забеляза големи нови плакати на метростанцията на ъгъла на Хайд Парк: „СЕРИОЗНА ПОЛИТИЧЕСКА СИТУАЦИЯ“, „ПОЛКОВНИК НА ПОДСЪДИМАТА СКАМЕЙКА“, „СВЕТСКО МОМИЧЕ ЦЕ СЕ ОМЪЖВА ЗА ХЕРЦОГ“ и „ХЕРЦОГ ЕДЖХИЛ И

ГОСПОЖИЦА МОНТРЕЗОР“.

– Какво е това за херцог Еджил? – строго попита Джордж.

– Аз и Бинго? Сгодени сме.

– Но в такъв случай онова, което току-що каза...

– О, това ли? Виждаш ли, не съм решила за кого ще се омъжа наистина – каза Мери Монтрезор.

– Тогава защо си се сгодила за него?

– Просто да видя дали бих могла. Всички изглежда мислят, че е много трудно, а изобщо не беше така!

– Цяло нещастие за... тъъ... Бинго – рече Джордж, овладявайки смущението си и наричайки истински жив херцог с прякора му.

– Съвсем не. Ще е добре за Бинго, ако изобщо нещо би могло да бъде добро за него, в което се съмнявам – заяви Мери Монтрезор.

Джордж направи ново откритие, отново подпомогнат от подходящ плакат.

– Да, разбира се, днес е състезанието в Аскот. Мислех си, че това е мястото, където ти просто си длъжна да бъдеш днес.

Мери Монтрезор въздъхна.

– Исках да си взема почивен ден – обясни тъжно тя.

– Е, и аз също. И в резултат чичо ми ме изхвърли! – каза възторжено Джордж.

– Тогава, в случай че се оженим, моите двадесет хиляди на година могат да се окажат полезни – рече Мери.

– Със сигурност ще ни осигурят домашен комфорт – заяви Джордж.

– Като говорим за дом, нека да отидем в провинцията и да намерим дома, в който бихме искали да живеем – предложи Мери.

Планът изглеждаше прост и вълнуващ. Споразумяха се за Пътни Бридж. Стигнаха до заобиколния път при Кингстън и с доволна въздишка Мери натисна силно газта. Много бързо излязоха от града. Половин час по-късно, възкликвайки внезапно, Мери драматично протегна ръка и посочи нещо.

На билото на един хълм пред тях се беше сгушила къщичка, която би била описана от посредниците за покупка на имоти (които рядко казват истината) като „старовремско очарование“. Представете си, че описанията на повечето провинциални къщи изведнъж се превръщат в действителност и ще добиете представа за тази.

Мери спря пред бяла порта.

– Ще оставим колата и ще се качим да я погледнем. Това е нашата къща!

– Положително е нашата къща – съгласи се Джордж. – Но тъкмо сега в нея изглежда живеят други хора.

Мери махна с ръка, сякаш да отстрани мисълта за другите хора. Заедно тръгнаха нагоре по криволичещата пътека. Отблизо къщата изглеждаше още по-привлекателна.

– Да отидем да надникнем през прозорците – предложи тя.

Джордж се поколеба.

– Мислиш ли, че другите хора...?

– Няма да им обърнем внимание. Това е нашата къща, те само по някаква случайност живеят в нея. Освен това, днес е прекрасен ден и сигурно са излезли, ще кажа... ще кажа... мислех си, че е къщата на госпожа... госпожа Пардънстенджър и много съжалявам, че съм направила грешка.

– Е, това би трябвало да е достатъчно безопасно – каза замислено Джордж.

Надникнаха вътре през прозорците. Къщата беше чудесно обзаведена. Тъкмо бяха стигнали до прозореца на кабинета, когато по чакъла зад тях се чу скърцане на стъпки, те се обърнаха и видяха един изключително безукорен иконом.

– О! – възкликна Мери. После, усмихвайки се с най-омайната си усмивка, продължи – Вкъщи ли е госпожа Пардънстенджър? Надничам да поверя дали не е в кабинета.

– Госпожа Пардънстенджър е в къщи, мадам. Елате оттук, моля – отговори икономът.

Направиха единствено възможното нещо. Последваха го. Джордж пресмяташе какво биха могли да очакват в тази ситуация. Стигна до извода, че с име като Пардънстенджър шансовете бяха едно към двадесет хиляди. Спътничката му прошепна:

– Остави това на мен. Всичко ще бъде наред.

Джордж беше много доволен да остави всичко на нея. Реши, че ситуацията изисква женски финес.

Въведоха ги в гостна стая. Икономът едва бе напуснал стаята, когато вратата отново се отвори и влезе мощна червендалеста дама с изпусена коса и погледна с очакване.

Мери Монтрезор тръгна към нея, после се спря и преструвайки се на изненадана, възкликна:

– А! Това не е Ейли! Колко странно!

– Наистина е странно – каза мрачен глас.

След госпожа Пардънстенджър беше влязъл един мъж, огромен

мъж с лице на булдог и застрашително начумерен. Джордж си помисли, че никога не е виждал такъв неприятен звяр. Мъжът затвори вратата, застана с гръб, опрян на нея и повтори с насмешка:

– Много странно. Но си мисля, че разбираме вашата малка игричка! Горے ръцете. Казвам горе ръцете. Претърси ги, Бела – внезапно извади нещо, което изглежда беше прекомерно голям пистолет.

Когато четеше детективски романи, Джордж винаги се чудеше какво означава да бъдеш претърсен. Сега разбра. Бела (наречената още госпожа Пардънстенджър) се увери, че нито той, нито Мери криеха у себе си смъртоносни оръжия. Мъжът се засмя подигравателно:

– Въпреки че бяхте много умни, нали? Да дойдете тук по този начин и да се правите на невинни. Този път направихте грешка, груба грешка. Фактически много се съмнявам дали вашите приятели и роднини ще ви видят някога пак. А! Така ли? Без трикове. Ще ви застрелям без да ми мигне окото – каза това, когато Джордж помръдна.

– Внимавай, Джордж – каза с треперещ глас Мери.

– Ще внимавам. Много – каза прочувствено Джордж.

– А сега тръгвайте. Отвори вратата, Бела. Вие двамата, дръжте ръцете си над главите. Дамата първа, така. Аз ще вървя след вас. През антрето. Нагоре... – заповяда мъжът.

Подчиниха се. Какво друго можеха да направят? Мери се изкачи по стълбите с високо вдигнати ръце. Джордж я последва. Зад тях вървеше грамадният грубиян с пистолет в ръка.

Мери стигна до върха на стълбата и зави. В същия миг Джордж изненадващо ритна жестоко назад. Удари мъжа точно в корема и той се преметна надолу по стълбите. Джордж мигновено се обърна и скочи след него, коленичейки върху гърдите му. С дясната си ръка взе пистолета, който беше се изхлузил от ръката на другия при падането.

Бела изпищя и се шумгна през една врата със завеса. Мери изтича надолу по стълбите с бледо като хартия лице.

– Джордж, нали не си го убил?

Мъжът лежеше съвсем неподвижно. Джордж се надвеси над него и неохотно каза:

– Не мисля, че съм го убил, но със сигурност е победен.

– Благодаря на Бога. – Тя дишаше учестено.

– Много изкусно – каза Джордж с напълно заслужено самовъзхищение. – Много уроци могат да се научат от едно магаре. Е, какво ще кажеш?

Мери го дръпна за ръката и трескаво извика:

– Да се махаме. Бързо да се махаме.

– Ако имахме нещо, с което да завържем това приятелче. Дали не можеш да намериш въже или шнур? – попита Джордж, погълнат от собствените си планове.

– Не, не бих могла. И да се махаме, моля те... моля те, толкова съм изплашена – рече Мери.

– Няма от какво да се страхуваш. Аз съм тук – каза Джордж с мъжествена надменност.

– Скъпи Джордж, моля те, заради мен. Не искам да се замесвам. Моля те, нека да тръгваме.

Изисканият начин, по който промълви думите „заради мен“, сломи решителността на Джордж. Той позволи да го изведат от къщата и после бързо надолу по пътеката до чакащата ги кола. Мери едва промълви:

– Ти карай. Аз не се чувствам способна.

Джордж седна зад волана и каза:

– Но ние трябва да разберем цялата тази работа. Господ знае на какви долни постъпки е способен този зъл човек. Няма да намесвам полицията, ако не искаш да го правя, но ще опитам сам. Трябва да тръгна по следите им.

– Не, Джордж, не искам да го правиш.

– Да имаме такова първокласно приключение и ти да искаш да се откажа от него? За нищо на света.

– Нямах представа, че си толкова кръвожаден – каза разплакано Мери.

– Не съм кръвожаден. Не започнах аз. Тази проклетата безочливост на приятелчето... Да ни заплашва с този странен пистолет. Между другото защо по дяволите, пистолетът не гръмна, когато го ритнах надолу по стълбите?

Спря колата и измъкна пистолета от страничния ѝ джоб, където го беше оставил. След като го разгледа, подсвирна с уста.

– Е, по дяволите! Това нещо не е заредено. Ако знаех... – Той замълча, потънал в мисли. – Мери, това е много любопитна работа.

– Знам, че е така. Затова те моля да я забравиш.

– Никога! – заяви твърдо Джордж.

Мери изпусна сърцераздирателна въздишка и каза:

– Виждам, че ще трябва да ти обясня. И най-лошото е, че нямам и най-малка представа как ще го приемеш.

– Какво искаш да кажеш с това „да ми обясниш“?

– Виждаш ли, нещата стоят така – тя замълча. – Чувствам, че сега

момичетата трябва да се поддържат, трябва да настояват да научат нещо за мъжете, с които се срещат.

– Е? – попита Джордж, който не разбираше нищо.

– И най-важното нещо за момичето е как ще се държи един мъж в критична ситуация – дали запазва присъствие на духа, смелост, съобразителност? Тези неща едва ли някога се научават, преди да е станало много късно. Критична ситуация може да възникне чак след като си била омъжена години наред. Всичко, което можеш да разбереш за един мъж, е как танцува и дали е добър при намирането на такси във влажна вечер.

– И двете умения са много полезни – отбеляза Джордж.

– Да, но човек иска да чувства, че мъжът е мъж.

– „Големите обширни пространства, където мъжете са мъже“ – цитира разсеяно Джордж.

– Точно така. Но в Англия няма обширни пространства. И затова човек трябва да създава изкуствени ситуации. Аз направих точно това.

– Да не би да искаш да кажеш...?

– Да. Онази къща, по стечение на обстоятелствата, наистина е моята къща. Отидохме там по план, а не случайно. А мъжът, този мъж, който едва не уби...

– Да?

– Той е Руб Уолас – филмовият артист. Знаеш ли, той играе роли на боксьори. Най-милият и най-нежният сред мъжете. Аз го ангажирах. Бела е съпругата му. Затова бях толкова уплашена, че си го убил. Разбира се, че pistolетът не беше зареден. Той е сценичен атрибут. О, Джордж, много ли си сърдит?

– Аз ли съм първият, на когото прилагаш този тест?

– О, не. Имаше още, нека да видя, девет и половина!

– Кой беше половината? – попита с любопитство Джордж.

– Бинго – студено отвърна Мери.

– Сети ли се някой от тях да ритне като магаре?

– Не, не се сетиха. Някои се опитаха да викат, а някои веднага се предадоха, но всички позволиха да ги качат горе, да ги завържат и да им запушат устата. После, разбира се, аз успях да се освободя от въжетата, както в книгите, развързвах и тях и се измъквахме, като откривахме, че къщата е празна.

– И никой не се сети за номера на магарето или нещо подобно?

– Не.

– В такъв случай ти прощавам – рече снизходително Джордж.

– Благодаря, Джордж – рече Мери.

– Фактически единственият въпрос, който възниква е: къде отиваме сега? Не съм сигурен дали в Ламбет Палъс или Доктърс Комънс, където и да се намира това място – запита Джордж.

– За какво говориш?

– За разрешителното. Мисля, че се изисква специално разрешително. Много мило от твоя страна да се сгодиш за един мъж и веднага след това да поискаш друг да се ожени за теб.

– Не съм искала да се жениш за мен!

– Направи го. На ъгъла на Хайд Парк. Не че това е мястото, което аз самият бих избрал, за да направя предложение, но всеки си има свой начин на мислене.

– Не съм правила нищо подобно. Просто попитах на шега дали искаш да се ожениш за мен. Не беше сериозно.

– Ако трябва да се посъветвам с адвокат, сигурен съм, той би казал, че това представлява действително предложение. Освен това знаеш, че искаш да се омъжиш за мен.

– Не искам.

– Дори след девет и половина нespoлуки? Представи си какво чувство на сигурност е да прекараш живота си с мъж, който може да те избави от всяка опасна ситуация.

Мери изглежда отстъпи малко пред този убедителен аргумент, но твърдо каза:

– Не бих се омъжила за никой мъж, освен ако не падне на колене пред мен.

Джордж я погледна. Беше възхитителна. Но той притежаваше и други особености на магарето, освен ритника. Не по-малко твърдо каза:

– Да паднеш на колене пред една жена е унизително. Няма да го направя.

– Колко жалко – каза Мери с омайващ тъжен глас.

Потеглиха обратно към Лондон. Джордж беше непреклонен и мълчалив. Лицето на Мери бе скрито зад периферията на шапката ѝ.

Когато минаваха покрай ъгъла на Хайд Парк, тя тихо прошепна:

– Не би ли могъл да коленичиш пред мен?

Джордж твърдо отвърна:

– Не.

Чувстваше се като супермен. Тя се възхищаваше на начина му на мислене. Но за нещастие той подозираше наличие на магарешки черти и у нея. Внезапно спря и каза:

– Извини ме.

Изскочи от колата, отиде до една двуколка с плодове, която току-що бяха отминали и се върна толкова бързо, че полицаят, който бързаше към тях, за да ги попита какво означава това, не успя да ги стигне.

Джордж потегли, хвърляйки леко една ябълка в скута на Мери.

– Яжте повече плодове – издекламира той. – Също и в преносен смисъл.

– В преносен смисъл?

– Да. Първоначално Ева дала ябълката на Адам. Сега Адам дава една на Ева. Разбираш ли?

– Да – отвърна колебливо Мери.

– Къде да те закарам? – попита студено Джордж.

– Вкъщи, моля.

Той я закара до Гроувнър скуеър. Лицето му беше съвсем безизразно. Изскочи навън и заобиколи, за да ѝ помогне да слезе. Тя му отправи последен апел:

– Скъпи Джордж, не би ли могъл? Само за да ми доставиш удоволствие.

– Никога – отсече Джордж.

И в същия миг това стана. Подхлъзна се, опита се да запази равновесие, но не успя. Беше коленичил в калта пред нея. Мери нададе радостен писък и плесна с ръце.

– Скъпи Джордж! Сега ще се омъжа за теб. Можеш да отидеш право в Ламбет Палъс и да уредиш това с архиепископа на Кентърбъри.

– Нямах намерение да го правя. Стана заради о... обелка от банан – каза разпалено Джордж и възмутено вдигна виновницата.

– Няма значение. Това стана. Когато се караме и ти ми подхвърляш, че съм ти направила предложение, аз ще мога да отговоря, че е трябвало да паднеш на колене пред мен, преди да се съглася да се ожена за теб. И всичко благодарение на тази благословена обелка от банан. Нали точно благословена обелка от банан искаше да кажеш? – попита Мери.

– Нещо от този род – призна Джордж.

В пет и половина този следобед на господин Ледбетър съобщиха, че се е обадил племенникът му, който би искал да го види.

– Обадил се е, за да поиска смирено извинение. Мисля, че бях доста безмилостен с момчето, но беше за негово добро.

И нареди да пуснат Джордж.

Джордж влезе безгрижно и обяви:

– Искам да ти кажа няколко думи, чичо. Тази сутрин беше много несправедлив към мен. Бих искал да знам дали ти на моята възраст би могъл да излезеш на улицата, отхвърлен от роднините си и между единадесет и петнадесет и пет и половина да се слобиеш с доход от двадесет хиляди лири на година. Аз направих точно това!

– Ти си луд, момче.

– Не луд, а съобразителен! Ще се ожена за младо, богато и красиво светско момиче. Още повече, такова, което отхвърля един херцог заради мен.

– Да се ожениш за едно момиче заради парите му? Не съм мислил, че си способен на това.

– И си бил прав. Никога нямаше да се осмеля да й предложа, ако, за голям късмет, не беше ми предложила тя. След това се отрече, но я накарах да си промени решението. И знаеш ли, чичо, как стана всичко? С помощта на благоразумното изразходване на две пенита грабнах „златния шанс“.

– Защо две пенита? – попита господин Ледбетър, заинтересуван от финансовата страна на въпроса.

– Дадох ги за банан от една двуколка. Не всеки би се сетил за този банан. Къде се взима разрешително за сватба? В Доктърс Комънс или в Ламбет Палъс?

КРАЙ

© 1934 Агата Кристи
© 1995 Елена Захариева, превод от английски
© 1995 Иван Захариев, превод от английски

Agatha Christie
The Golden Ball, 1934

Публикация

Агата Кристи. Загадката на Листърдейл. Разкази
Издаелство „Абагар холдинг“, София, 1995 г.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7820>]